

ردیف	صفحة	درس پنجم: «قدرت پرواز»
۱	۵۳	با ذکر مثالی، «عمل اختیاری» را با «عمل غیراختیاری» مقایسه نماید. پاسخ: میان حرکات قلب یک فرد برای گردش خون و حرکات پای وی هنگام قدم زدن، تفاوت اساسی وجود دارد. همچنان که تفاوت است میان حرکت دستی که بر اثر بیماری لرزش دارد با حرکت دستی که خود شخص برای غذا خوردن بالا و پایین می‌آورد. ضربان قلب و حرکت دستی که لرزش دارد، <u>اختیاری نیست</u> ; ولی حرکات پا برای رفتن به سوی یک مقصد و حرکات دست در هنگام غذا خوردن، <u>اختیاری و تابع اراده انسان است</u> .
۲	۵۳	«اختیار» به چه معناست و چگونه «حقیقتی» است؟ پاسخ: به معنای «توانایی بر انجام یک کار یا ترک آن است»— یک حقیقت «وجودانی» و «مشهود» است و هر انسانی آن را در خود می‌یابد و می‌بیند که شباهتر روز در حال تصمیم گرفتن برای انجام یک کار یا ترک آن است.
۳	۵۳	گسی که اختیار را در سخن یا بحث انکار می‌کند، در «عمل» از آن بهره می‌برد و آن را «انبات» می‌کند. درست ☐ نادرست ☒
۴	۵۳	آیا همه امور زندگی ما، «اختیاری» هستند؟ توضیح دهید. پاسخ: «خیز»؛ بسیاری از امور اختیاری <u>نیست</u> ، و ما در وقوع آن‌ها نقشی <u>نداریم</u> . به عنوان مثال، هیچ یک از ما در عملکرد دستگاه‌های مختلف بدن خود مانند دستگاه گوارش یا گردش خون، و همچنین در قوانین حاکم بر طبیعت مانند قانون جاذبه زمین، توالی فصل‌ها و ... نقشی <u>نداریم</u> و این امور خارج از اختیار ما و به صورت «طبیعی» انجام می‌شود. در عین حال، باید توجه داشت که همین اختیار محدودی که داریم، مبنای تصمیم‌گیری‌های ما و تعیین کننده عاقبت و سرنوشت ماست.
۵	۵۴	همه ما با وجود روش بودن اختیار و بی‌نبازی آن از استدلال، شواهدی بر وجود آن را در خود می‌بابیم؛ سه مورد را نام ببرید. پاسخ: ۱) تفکر و تصمیم ۲) احساس رضایت یا پشیمانی ۳) مسئولیت پذیری
۶	۵۴	از شواهد وجود اختیار در انسان، «تفکر و تصمیم» را توضیح دهید. پاسخ: هر کدام از ما همواره تصمیم‌هایی می‌گیریم و برای این تصمیم‌ها <u>ابتدا</u> ، <u>اندیشه می‌کنیم</u> و « <u>جوانب آن را می‌سنجدیم</u> » و سپس، « <u>دست به عمل می‌زنیم</u> ». گاهی نیز دچار تردید می‌شویم که از میان چندین راه و چندین کار، کدام یک را انتخاب کنیم. دست آخر، پس از بررسی‌های لازم، یکی را برگزیده و عمل می‌کنیم.
۷	۵۴	بیت ذیل، به کدام یک از شواهد وجود اختیار در انسان دلالت دارد؟ «این که فردا این کنم یا آن کنم خود دلیل اختیار است ای صنم» ۱) تفکر و تصمیم ☐ ۲) احساس رضایت ☒ ۳) احساس پشیمانی ☐ ۴) مسئولیت پذیری
۸	۵۴	از شواهد وجود اختیار در انسان، «احساس رضایت یا پشیمانی» را شرح دهید. پاسخ: هر گاه در کاری <u>موفق</u> شویم، احساس رضایت و خرسندی وجودمان را فرا می‌گیرد. این احساس رضایت، نشانه آن است که آن کار را از خود و نتیجه اراده و تصمیم عاقلانه خود می‌دانیم. گاه نیز در کاری مرتکب <u>اشتباه</u> می‌شویم و به خود یا دیگری زیان و ضرر می‌رسانیم. در این هنگام احساس ندامت و پشیمانی می‌کنیم و با خود می‌گوییم: ای کاش آن کار را انجام <u>نمی‌دادم</u> . این احساس ندامت، نشانگر آن است که «من، توان ترک آن کار را داشته‌ام».

۵۴	۹	<p>ایيات ذیل، به کدام یک از شواهد وجود اختیار انسان دلالت دارد؟</p> <p>«گر نبودی اختیار این شرم چیست این دریغ و خجلت و آزم چیست؟ وان پشماني که خوردی زان بدی ز اختیار خویش گشتی مهندی»</p> <p>پاسخ: «احساس رضایت یا پشماني»</p>
۵۴	۱۰	<p>از شواهد وجود اختیار در انسان، «مسئولیت‌بذری» را شرح دهید.</p> <p>پاسخ: هر کدام از ما، خودمان را مسئول کارهای خویش می‌دانیم. به همین جهت، آثار و عواقب عمل خود را می‌پذیریم و اگر به کسی زیان و ضرر رسانده‌ایم، آن را جبران می‌کنیم. «عهدها و بیمانها» نیز بر همین اساس استوارند. بنابراین، اگر کسی پیمان‌شکنی کند و مسئولیت‌نش را انجام ندهد، خود را مستحق مجازات می‌داند.</p>
۵۴	۱۱	<p>ایيات ذیل، به کدام یک از شواهد وجود اختیار انسان دلالت دارد؟</p> <p>«هیج گویی سنگ را فردا بیا ور نیایی من دهم بدر را سزا؟ هیج عاقل مر کلوخی را زند هیج با سنگی عتابی کس کند؟»</p> <p>پاسخ: «مسئولیت‌بذری»</p>
۵۵	۱۲	<p>اگر از ما سوال شود: «خدای متعال، متناسب با کدام قوّه بشر، وی را راهنمایی کرده و او را آزاد گذاشته است که از هدایت حق تعالی استفاده کند و سپاسگزار او باشد یا ناسپاسی کند و از هدایت ولطفش بهره نبرد؟» کدام گزینه، باری رسان ما در پاسخ گویی خواهد بود؟</p> <p>(۱) قوّه تعلّق و تفکر - إِنَّا هذِنَا هُنَّا السَّبِيلُ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كُفُورًا ☐</p> <p>(۲) قوّه تعلّق و تفکر - ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَامٍ لِّلْعَبِيدِ ☐</p> <p>(۳) قوّه اختیار و تصمیم‌گیری - إِنَّا هذِنَا هُنَّا السَّبِيلُ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كُفُورًا ☐</p> <p>(۴) قوّه اختیار و تصمیم‌گیری - ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَامٍ لِّلْعَبِيدِ ☐</p>
۵۵	۱۳	<p>همه عبارت‌های قرآنی ذیل، به نشانی از وجود اختیار در انسان دلالت دارند؛ به جز عبارت .....</p> <p>(۱) إِنَّا هذِنَا هُنَّا السَّبِيلُ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كُفُورًا ☐</p> <p>(۲) ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتَ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَامٍ لِّلْعَبِيدِ ☐</p> <p>(۳) فَذُخَاءْكُمْ بِصَنَائِرُ مِنْ رَتْكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلَيَقْسِمَهُ وَمَنْ عَبَيْ فَعَلَيْهَا ☐</p> <p>(۴) إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَيْنَ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مَّنْ بَغَدَه ☐</p>
۵۵	۱۴	<p>خداؤند، کدام قدرت را به ما عطا کرده و از ما خواسته با استفاده از آن برای زندگی خود برنامه‌ریزی کنیم و به قله‌های کمال برسیم؟</p> <p>پاسخ: «قدرت اختیار و اراده» - ما تا آن جا می‌توانیم پیش برویم که جز خداوند، [کسی] عظمت آن را نمی‌داند.</p>
۵۵	۱۵	<p>ما در چکونه جهانی زندگی می‌کنیم؟</p> <p>پاسخ: ما در دنیای «خیالی» زندگی نمی‌کنیم، بلکه در جهانی زندگی می‌کنیم که خداوند، امور آن را «تدبیر» می‌کند و قوانین مشخصی را بر آن حاکم کرده و جهان هستی مطابق با آن قوانین، عمل می‌کند و به پیش می‌رود.</p>
۵۵	۱۶	<p>ما در جهانی زندگی می‌کنیم که، «خداوند امور آن را تدبیر می‌کند» و «قوانين مشخصی را بر آن حاکم کرده و جهان هستی مطابق با آن قوانین عمل می‌کند و به پیش می‌رود.» پس؛ در این صورت، آیا مشیت خداوند و قوانین حاکم بر هستی مانع اختیار ما نیست؟</p> <p>پاسخ به این پرسش در دو بخش داده می‌شود:</p> <p>(۱) همه رخدادهای جهان، تحت یک برنامه سامان‌دهی شده و غایتمند انجام می‌گیرد و نه اتفاقی و بی‌هدف؛ زیرا بروبدگار این جهان «حکیم» است. همچنین، اعتقاد به خدای حکیم، این اطمینان را به آدمی می‌دهد که جهان خلقت حافظ و نگهبانی دارد که در کار او اشتباہی نیست و کشتی جهان به خاطر چنین ناخدایی، هیچ گاه غرق و نابود نخواهد شد.</p> <p>(۲) در نتیجه اعتقاد فوق، انسان می‌داند که فقط با زندگی در یک جهان قانونمند است که، امکان انتخاب، حرکت و فعالیت دارد.</p>

۵۶	<p>اعتقاد به «حکیم بودن خداوند» که جهان را خلق کرده و اداره می‌کند، چه نتیجای دارد؟</p> <p>پاسخ: این اطمینان را به انسان می‌دهد که «همه وقایع و رخدادهای جهان، تحت یک برنامه سامان‌دهی شده و غایتمند انجام می‌گیرد و نه اتفاقی و بی‌هدف». کسی که معتقد به حاکمیت چنین خدایی است، هر چند خودش از شناخت علت بسیاری از حوادث و رخدادهای جهان عاجز است، اما مطمئن است که هر حادثه‌ای هدف معین و مشخصی دارد و از سر تصادف، غفلت یا ندانه کاری رُخ نمی‌دهد.</p>	۱۷
۵۶	<p>اعتقاد به خدای حکیم، این اطمینان را به آدمی می‌دهد که جهان خلقت «حافظ و نکهبانی دارد که در کار او اشتباه نیست». به عبارت دیگر، «کشتی جهان ناخدایی دارد که، هیچ گاه غرق و نابود نخواهد شد» کدام آیه و افی مطلب خواهد بود؟ و کدام بیت شعر با این موضوع مرتبط است؟</p> <p>پاسخ: «إِنَّ اللَّهَ يُنْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَخْرِ مَنْ بَعْدِهِ...»</p> <p>«قطرهای کز جویباری می‌رود از پی انجام کاری می‌رود»</p>	۱۸
۵۶	<p>در نتیجه اعتقاد به چه چیزی انسان می‌داند که فقط با زندگی در یک جهان قانونمند؛ امکان انتخاب، حرکت و فعالیت دارد؟ جواب؟</p> <p>پاسخ: اعتقاد به خدایی حکیم که همه وقایع و رخدادهای جهان، تحت یک برنامه سامان‌دهی شده و غایتمند او انجام می‌گیرد و نه اتفاقی و بی‌هدف - زیرا اگر وقایع و رخدادهای جهان قانونمند نبود و همه چیز‌بی‌هدف و اتفاقی رخ می‌داد، انسان نمی‌دانست باید دست به چه انتخابی بزنند، اما با زندگی در چنین جهان قانونمندی است که او می‌تواند قوانین حاکم بر جهان هستی و خلقت را بشناسد و برای رفع نیازهای خود، از آن‌ها استفاده کند و به هدف‌های خود برسد. به عبارت دیگر، او در جهانی زندگی می‌کند که قدر و قضاى الهی بر آن حاکم است.</p>	۱۹
۵۷	<p>هر کدام از اصطلاحات زیر به چه معنا هستند؟ بنویسید.</p> <p>(قدر - قدر - تقدیر - قضا)</p> <p>پاسخ: قدر و قدر: به معنای «اندازه».</p> <p>تقدیر: به معنای «اندازه گرفتن»</p> <p>قضا به معنای: «به انجام رساندن - پایان دادن - حکم کردن - حتمیت بخشیدن»</p>	۲۰
۵۷	<p>در کدام گزینه، معنای «قضا» به درستی بیان <u>نشده</u> است؟</p> <p>۱) به انجام رساندن ☐ ۴) پایان دادن ☐ ۳) حکم کردن ☒ ۲) اندازه گرفتن ☐</p>	۲۱
۵۷	<p>مخلوقات جهان از آن جهت که خدای متعال با «علم خود»؛ اندازه، حدود، ویژگی، موقعیت مکانی و زمانی آن‌ها را تعیین می‌کند، مقدار به قضاى الهی هستند یا تقدیر الهی؟ پاسخ: «تقدیر الهی»</p>	۲۲
۵۷	<p>مخلوقات جهان، از چه جهت به «قضاى الهی» وابسته‌اند؟</p> <p>پاسخ: از آن جهت که «با فرمان و حکم و اراده الهی ایجاد می‌شوند».</p>	۲۳
۵۷	<p>وقتی می‌گوییم: «قدرو قضاى الهی بر جهان حاکم است». به چه معناست؟</p> <p>به چه دلیل، نه در نقشه جهان نقصی هست و نه در اجرا و پیاده کردن آن؟</p> <p>پاسخ: به این معناست که «نقشه جهان با همه موجودات و ریزه‌کاری‌ها و ویژگی‌ها و قانون‌هایش از آن خداوند و از علم اوست [قدر] و اجرا و پیاده کردن آن نیز به اراده خداست [قضا]».</p>	۲۴
۵۷	<p>آبی که برای رفع تشنگی می‌نوشیم، به سبب اعتماد به «تقدیر و قضاى الهی» است؛ یعنی چه؟</p> <p>پاسخ: یعنی می‌دانیم که خداوند، آب را با این ویژگی‌ها آفریده، که سبب رفع تشنگی می‌شود.</p>	۲۵

۵۸	همه ایات زیر درباره قدر و قضای الهی هستند، به جز بیت ..... آنچه می گوییم ما، آن می کنند ☐ ☐ ما، به سهل و موج فرمان می دهیم ☒ ور نیایی من دهم بند را سزا! ☐ از پی انجام کاری می رود	۲۶ ۱) رودها از خود، نه طغیان می کنند ۲) ما، به دریا حکم طوفان می دهیم ۳) هیچ گویی سنگ را فردا بیا ۴) قطره‌ای کز جوبیاری می رود
۵۸	خداآوند، درباره «تقدیر الهی» و این «قانونمندی تخلف‌ناپذیر و استوار» کدام آیه قرآنی ذیل را مثال می‌زند؟ ۱) لَا الشَّفَّافُ يَتَبَغَّى لَهَا أَنْ تُذَرِّكَ الظُّلْمَ وَلَا الْأَيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلُّ فِي فَلَكٍ يَسْبِّحُونَ ۲) إِنَّا هَذِينَا هُنَّ السَّبِيلُ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كُفُورًا ۳) ذِكْرٌ بِمَا قَدَّمْتَ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَامٍ لِلْعَبْدِ ۴) فَذَجَاءُكُمْ بِصَنَائِرٍ مِنْ رِتْكُمْ فَمِنْ أَبْصَرَ فَلِنَسِيهِ وَمَنْ غَمَ فَعَلَيْهَا	۲۷
۵۸	برخی چنین پنداشته‌اند که: «قدر و قضای الهی با اختیار انسان، ناسازگار است و تصوّر می‌گنند: «تقدیر، چیزی و رای قانونمندی جهان و نظم در آن است که وقتی به حادثه‌ای تعلق گرفت، هر قانونی را لغو و هر نظمی را به هم می‌زند!» چگونه می‌توانید، این پندار و تصوّر آن‌ها را اصلاح نمایید؟ پاسخ: به آنها خواهیم گفت که: «معنای قدر و قضای الهی این است که، هر چیزی مهندسی و قاعدة خاص خود را دارد و تمام جهان بر آن قواعد بنا شده است و این قواعد، توسط انسان قابل یافتن و بهره‌گیری است. بدون پذیرش «قدر و قضای الهی» هیچ نظمی برقرار نمی‌شود و هیچ زمینه‌ای برای کار اختیاری پدید نمی‌آید.	۲۸
۵۸	جمله امیرالمؤمنین حضرت علی(ع) که فرمود: «از قضای الهی به قادر الهی پناه می‌برم» را تحلیل نمایید. پاسخ: یعنی از نوعی قدر و قضای الهی، به «نوع دیگر قدر و قضای الهی» پناه می‌برم. برداشت ناجای یکی از بیاران امام علی(ع)، در قضیه جابه‌جایی ایشان از دیوار کج و سست و پناه بردن به جای دیگر، این بود که ما هیچ اختیاری در تعیین سرنوشت خود نداریم و اگر قرار باشد دیوار بر سرمان خراب شود، این اتفاق خواهد افتاد و ما نمی‌توانیم تغییری در آن ایجاد کنیم؛ بنابراین، حرکت و تغییر مکان و تصمیم‌گیری ما بر اساس دستور عقل، بی‌فائده است. اما امیرالمؤمنین علی(ع)، با «رفار» و سپس «گفتار» خود، نکرش صحیح از قدر و قضایانش داد و به آن شخص و دیگران آموخت که، اعتقاد به قدر و قضای الهی، نه تنها مانع تحرک و عمل انسان نیست، بلکه «عامل و زمینه‌ساز آن» است.	۲۹
۵۹	آیا اعتقاد به قدر و قضای الهی، مانع تحرک و عمل انسان [در زندگی] می‌شود؟ توضیح دهید. پاسخ: «خیر» - بلکه عامل و زمینه‌ساز آن است. در واقع، فرو ریختن دیوار کج، یک «قضای الهی» است اما این قضایا، متناسب با ویژگی و تقدیر خاص آن دیوار، یعنی کجی آن است. اما اگر دیوار، ویژگی دیگری داشته باشد، مثلًاً محکم باشد، قضای دیگری را به دنبال خواهد آورد و انسانی که این دو تقدیر و این دو قضا را بشناسد، تصمیم می‌گیرد و دست به انتخاب «مناسب‌تر» می‌زند.	۳۰
۵۹	وقتی از تقدیر جهان به وسیله خداوند سخن می‌گوییم، منظور مان چیست؟ پاسخ: منظور مان فقط تعیین طول، عرض، حجم، مکان و زمان یک موجود نیست. این‌ها ساده‌ترین و آشکارترین تقدیرهاست. «تقدیر الهی» شامل همه ویژگی‌ها، کیفیت‌ها و کلیه روابط میان موجودات می‌شود. این که آب در چه درجه‌ای به جوش آید، تعداد الکترون‌های هر عنصر چه تعداد باشد، ماه در کدام مدار دور زمین گردش کند، بدن انسان از چه اعضایی تشکیل شود، هر عضوی کدام کار را انجام می‌دهد، هه و همه از «تقدیرات الهی» است.	۳۱
۵۹	اختیار و اراده انسان، «تقدیر الهی» است یا «قضای الهی»؟ توضیح دهید. پاسخ: یکی از تقدیرات الهی برای انسان این است که او، دارای «اختیار» باشد؛ یعنی همان طور که [خداآوند] مثلاً به آب، ویژگی مایع بودن را داده است، به انسان نیز ویژگی «مختر بودن» را عطا کرده است. به تعبیر دیگر، خداوند اینگونه تعیین کرده که انسان کارهایش را «با اختیار انجام دهد» و کسی نمی‌تواند از اختیار، که ویژگی ذاتی اوست، فرار کند؛ حتی اگر بخواهد فرار کند، باز هم این یک کار اختیاری بوده، چون همین کار را با خواست و اراده خود انجام داده است.	۳۲

۶۰	<p>برای پاسخگویی به برش «چکونه می‌توان هم به قضا واراده الهی اعتقاد داشت و گفت همه کارها با اراده خداوند انجام می‌شود و هم انسان را موجودی مختار دانست که کارهایش را با اراده خودش انجام می‌دهد؟ باید ابتدا به کدام علل، اشاره کنیم؟ بنویسید. پاسخ: باید ابتدا با علت‌هایی که در پیدایش یک پدیده دخالت دارد، «علل عرضی» را با ذکر مثال توضیح دهید.</p>	۳۳
۶۰	<p>پاسخ: در پیدایش هر پدیده ممکن است، «چند عامل به صورت مجموعه و با همکاری یکدیگر مشارکت کنند». مثلاً برای رویش یک گل، مجموعه‌ای از: [باغیان، خاک، آب، نور و حرارت] دست به دست هم می‌دهند و با مشارکت یکدیگر گل را پدید می‌آورند. یا مثلاً وقتی دو نفر دسته‌های گلدان بزرگ را می‌گیرند و جایه‌جا می‌کنند، هر کدام از این دو نفر، نیروی خاصی را وارد می‌کند که باعث جایه‌جا بایی گلدان می‌شود. در هر دو مثال، هر یک از عوامل و عناصر اثر خاصی را، مستقل از دیگری، اعمال می‌کند تا گل بروید یا گلدان جایه‌جا شود. این گونه علل را «علل عرضی» می‌گویند.</p>	۳۴
۶۰	<p>در کدام دسته علل، هر عامل به طور مستقیم نقش خاصی را بر عبده دارد که با نقش دیگری «متفاوت» است؟ پاسخ: «علل عرضی».</p>	۳۵
۶۰	<p>«علل طولی» از علت‌هایی است که در پیدایش یک پدیده دخالت دارد، آن را با ذکر مثال شرح دهید.</p> <p>پاسخ: گاهی تأثیر چند عامل در پیدایش یک پدیده این گونه است که یک عامل در عامل دوم اثر می‌گذارد و عامل دوم در عامل سوم تأثیر می‌کند تا، اثر عامل اول را به معلوم منتقل کند. برای مثال، وقتی شما قلم به دست می‌گیرید و نامه می‌نویسید، چند عامل، در «طول» هم، در انجام این کار دخالت دارند:</p> <p>اول، نفس یا روح که اراده نوشتن می‌کند؛</p> <p>دوم، ساختار عصبی بدن که با اراده نفس، موجب حرکت دستمان می‌شود؛</p> <p>سوم، دست که قلم را به حرکت در می‌آورد؛</p> <p>چهارم، قلم که با حرکت خود در صفحه، جملات را می‌نگارد.</p>	۳۶
۶۰	<p>در مثال نوشتن با قلم، کار نوشتن را به کدام پدیده می‌توان نسبت داد؟ بنویسید.</p> <p>پاسخ: کل کار نوشتن را به هر یک از این عوامل؛ (نفس یا روح، ساختار عصبی بدن، حرکت دست و نگارش قلم) می‌توان نسبت داد. بدین معنا که اگر هر یک از این عوامل <u>نباشد</u>، عمل نوشتن ممکن <u>نمی‌شود</u>، اما هر علته‌ی، به ترتیب، علت بودن خود را از «عامل بالاتر» می‌گیرد. قلم می‌نویسد، اما حرکت آن ناشی از حرکت دست است. حرکت دست به نوبه خود، محصول کار دستگاه عصبی است. این کار هم ناشی از اراده‌ای است که برآمده از نفس شمامست. این علته‌ها را «علل طولی» می‌گویند.</p>	۳۷
۶۰	<p>تفاوت علل در مثال «پرورش گل» با مثال «نوشتن با قلم» در چیست؟</p> <p>پاسخ: در مثال پرورش گل، علته‌ها در «عرض» هم قرار داشتند (در یک ردیف بودند و هر کدام مستقل دیگری بودند) اما در مثال نوشتن با قلم، علته‌ها در «طول» هم دستند (در یک ردیف نیستند، بلکه نسبت به هم در مرتبه‌های مختلف قرار دارند و علت مرتبه پایین، وابسته به علت مرتبه بالایی است).</p>	۳۸
۶۰	<p>اختیار انسان در «طول» اراده خداوند است یا در «عرض آن»؟ توضیح دهید.</p> <p>پاسخ: وجود اختیار و اراده در انسان، ناشی «از اراده الهی و خواست خداست». به عبارت دیگر، خداوند اراده کرده است که انسان موجودی مختار و دارای اراده باشد. در فعل اختیاری، تا زمانی که ما به انجام دادن فعلی اراده <u>نکرده‌ایم</u>، آن فعل انجام <u>نمی‌گیرد</u>، در عین حال، وجود ما، اراده‌ما و عملی که از ماسر می‌زند، همگی وابسته به اراده خداوند است. یعنی، اراده انسان در «طول» اراده خداوند و با آن منافات ندارد.</p>	۳۹

Biamoz.com | بیاموز

بزرگترین مرجع آموزشی و نمونه سوالات درسی تمامی مقاطع

شامل انواع | نمونه سوالات | فصل به فصل | پایان ترم | جزوه |
ویدئوهای آموزشی | گام به گام | طرح درس | طرح جابر | و ...

اینستاگرام

گروه تلگرام

کanal تلگرام

برای ورود به هر پایه در سایت ما روی اسم آن کلیک کنید

دبستان

ششم

پنجم

چهارم

سوم

دوم

اول

متوسطه اول

نهم

هشتم

هفتم

متوسطه دوم

دوازدهم

یازدهم

دهم